

Metodický seminár

Náboženstvo / náboženská výchova

Téma: *Ciele a perspektívy Náboženstva / Náboženskej výchovy*

Modlitba + vzývanie Svätého Ducha.

1. prednáška: *Perspektíva náboženstva*

Na začiatok si v krátkosti pripomenieme niekoľko pojmov, ktoré nás vovedú do problematiky školského vyučovania Náboženstva a Náboženskej výchovy.

Náboženstvo (N) je predmet faktografický. Znamená, že je zameraný na vedomosti týkajúce sa spoznávania viery, jeho históriu, literatúru, vrátane Biblie, tradíciu, spôsob uctievania, praktiky...

Názvom „Náboženstvo“ je postavené vyučovanie do cirkevných škôl s predpokladom na celodennú výchovu v presvedčení evanjeliového posolstva naprieč učebným a výchovným procesom školského zariadenia, v ktorom sa dieťa nachádza.¹

Náboženská výchova (NV) je predmetom, kde činnosť smeruje k získaniu a zdokonaleniu schopností a vlastností žiaka; pôsobí s cieľom premeny po všetkých stránkach - telesnej, duševnej aj duchovnej. Výchovným procesom pôsobí učiteľ na žiaka, aby prijal a osvojil si skúsenosť s Bohom, je ním formovaný, premieňaný.²

Názvom „Náboženská výchova“ je vyučovanie postavené do štátnych a súkromných škôl ako povinne voliteľný predmet na jednu vyučovaciu hodinu v týždni.

Ďalšími dvoma pojmami, ktoré si pripomenieme sú kerygma a katechéza. Obe sú veľmi dôležité pri predmete N a NV.

Kerygma (gr. keryssein) je slovo, ktoré môžeme preložiť do slovenčiny ako ohlásenie, zvesť, oznámenie. Tento pojem má dve stránky: 1. je to najprv ohlasovanie radostnej zvesti v jednoduchosti; 2. Druhá stránka pojmu úzko súvisí s ohlasovaním v jednoduchosti ako radostná zvesť, vychádzajúca z Božích úst – Božie slovo - Logos.³

Ústrednou udalosťou kerygmatického ohlasovania, z ktorej žije Cirkev je Ježišov život, smrť a vzkriesenie. Cirkev sa utvára práve z ohlasovania tohto faktu a z viery.⁴

¹ Porov. Kongregácia pre klerikov, Všeobecné direktorium pre katechizáciu, str. 264-266 /bod 259-260/.

² Porov. Martin Krajňák, Educazione religiosa nella scuola media per i ragazzi nella scuola generale, Tesi di Licenza, Roma 2005, str. 21-22

³ Porov. Slavomír Krajňák, Kerygma musí predísť katechézu, Diplomová práca, Prešov, 2000, str. 9.

⁴ Slavomír Krajňák, Kerygma musí predísť katechézu, Diplomová práca, Prešov, 2000, str. 11.

Katechéza je komplex úsilí, ktoré Cirkev vyvinula, aby pripravila učeníkov, ktorí pomáhajú iným vo viere v Ježiša, Božieho Syna. Skrze túto vieru majú život v jeho mene; aby ich v tomto živote vychovávala a vzdelávala, a tak sa budovalo Kristovo telo.“⁵

Katechéza sa prevažne uskutočňuje organicky a systematicky s cieľom uvádzať veriacich do plnosti kresťanského života. Katechéza je viac, než vyučovanie, lebo znamená osvojiť si kresťanský život „úplnou kresťanskou iniciáciou“, zameranou na osobu Krista.⁶ Vo všeobecnosti možno povedať, že katechéza je výchova detí, mládeže a dospelých vo viere, najmä vyučovaním kresťanskej náuky na základe prijatia po prvotnom ohlasovaní.

Vzťah medzi školským vyučovaním náboženstva a katechézou je vzťahom odlišnosti a dopĺňania sa. Osobitnou charakteristikou školského vyučovania náboženstva je skutočnosť, že má prenikať do prostredia kultúry a vstúpiť do vzťahu s ostatným poznaním. Ako originálna forma služby slova má totiž školské vyučovanie náboženstva sprítomňovať evanjelium v osobnom procese systematickej asimilácie kultúry.

Školské vyučovanie náboženstva má napomôcť k formácii typu kresťana, ktorý si je naozaj vedomý svojej viery a má s ňou zladený svoj život. S tým je spojená nová životná skúsenosť s Bohom ako Otcom, hlbšie objavenie Ježiša Krista nielen v jeho božstve, ale aj v jeho pravom človečenstve, pocit spoluzodpovednosti všetkých za poslanie Cirkvi, uvedomenie si sociálnych požiadaviek viery.⁷

Všetky tieto pojmy určite všetci dobre poznáme a uvedomujeme si ich, pretože sú hybnou silou pre edukáciu detí a mládeže vo viere.

Aká by mala byť perspektíva Náboženstva / Náboženskej výchovy?

V utorok 1. februára 2005 uverejnili vo Vatikáne list pápeža Jána Pavla II. zaslaný kongregácii pre katolícke vzdelávanie pri príležitosti jej plenárneho zasadnutia, v ktorom okrem iného píše:

„V súvislosti s globalizáciou a so vzájomnou výmenou informácií a stykov medzi národmi a kultúrami zakusuje Cirkev naliehavosť poslania hlásať evanjelium a tejto úlohy sa chce chopiť s obnoveným misionárskym zápalom. Preto sa katolícke vzdelávanie stále viac prejavuje ako plod poslania, o ktorý sa kňazi, zasvätené osoby a veriaci laici musia „deliť“. V tomto horizonte sa pohybuje aj služba Cirkvi u katolíckych učiteľov náboženstva na školách. Ich výučba prispieva k celkovému vývoju žiakov a študentov. Proces spoznávania jeden druhého vyznačujúci sa vzájomnou úctou, je plodom výučby náboženstva. Preto mám veľkú túž-

⁵ Porov. Katechizmus katolíckej cirkvi, str. 8

⁶ Porov. Kongregácia pre klerikov, Všeobecné direktórium pre katechizáciu, str. 69 /bod 67/.

⁷ Porov. Všeobecné direktórium pre katechizáciu, 73 /bod 71/.

bu, aby sa na všetkých miestach uznalo a dostalo svoje primerané miesto v projekte výchovy na školách.“⁸

Sv. pápež hovorí o dvoch závažných aspektoch pre osvojovanie viery: ohlasovanie a vyučovanie.

Vzťah medzi žiakom a učiteľom bol odlišný v časoch Ježiša než je tomu dnes. Dnes učiteľ v prevažnej miere „prednáša“ žiakom vedomosti. Žiakov veľmi nezaujímajú ako žije v súkromí ich učiteľ. Hlavné je, aby mal dostatočné vedomosti a bol „odborníkom“. A učiteľa spravidla veľmi netrápi, ako žijú v súkromí jeho žiaci. Nie je to jeho úloha. Jeho úloha je naučiť vedomosti a ak sa žiak učí a na hodine nevyrušuje, je spokojný.

V Ježišových časoch ale ľudia ešte vedeli, že je niečo dôležitejšie, než vedomosti, fakty a čísla. Náboženstvo, fyzika či matematika sa dajú odovzdať slovami. Umenie žiť, o ktorom hovorí pápež /misionársky zápal, plod poslania/, sa ale dá odovzdať v konečnom dôsledku iba životom.

Ježišovi učeníci žili so svojim majstrom a od neho sa učili žiť tak, ako žil on. Slová a podobenstvá, ktoré Ježiš hovoril boli iba akoby „doplnkom“ vyučovania. Najdôležitejší bol pri vyučovaní samotný život. A žiak sa neučil iba nejakým slovám a náukám, ale učil sa žiť ako jeho majster a učiteľ!

Kresťanstvo je umenie žiť s Bohom. Je nám preto jasné, čo by malo znamenať učíme sa katechizmus, alebo akým spôsobom je možné kresťanstvo vyučovať ako predmet v škole na náboženskej výchove. Tam, žiaľ, je možné vyučovať iba tú „časť“, ten „odborný komentár“ ku kresťanstvu. Ale samotné kresťanstvo sa odovzdáva len a jedine svedectvom!

Mnohí sa ale tvária a aj správajú, ako keby to takto bolo možné: učitelia si myslia, že vedomosti nahradia vzťah s Bohom, rodičia sa spoliehajú, že ich dieťa na sviatosti (1. sv. spoveď, či myropomazanie) pripraví v škole katechéta alebo učiteľ náboženstva. Mnohým rodičom stačí ak ich dieťa pozná texty základných modlitieb alebo liturgie.

Svet okolo nás potrebuje učiteľov v Ježišovom štýle: učiteľov, ktorí sú opravdivými svedkami svojej viery a ktorí nevyučujú slovami, ale v prvom rade skutkami a svedectvom svojho vlastného života. Preto Ježiš posielal kresťanov do sveta nie slovami: „Budete mi učiteľmi...“, ale slovami: ...budete mi svedkami v Jeruzaleme i v celej Judei aj v Samárii a až po samý kraj.⁹

⁸ www.tkkbs.sk, Publikované dňa 03. 02. 2005, Svätý Otec za vyučovanie náboženstva na všetkých školách.

⁹ porov. Sväté písmo, Sk 1,8.

Ako by sa dal charakterizovať predmet Náboženská výchova?

N / NV ako školská disciplína predpokladá, že žiak nadobudne nejaké vedomosti, získa údaje z viacerých strán a rozvíja ich v scholastickom rozmere.

Cieľom predmetu N, ktorý by mal byť výchovno-vzdelávacím procesom na báze hodnôt k základnej slobode, k zodpovednosti, k vedomostiam, k samostatnému rozhodovaniu. Žiak si jeho prostredníctvom má osvojiť skúsenosti a vedomosti, ktoré neskoršie ovplyvnia jeho život a budú mať neodmysliteľný vplyv na jeho celkový pozitívny postoj veriaceho človeka k životu. Formácia neprebíha len jednosmerne, len podľa kresťanského životného štýlu, ale rozvíja sa vo všetkých oblastiach spoločenského a osobného života.

Vo školskom prostredí sa pozornosť zameriava na vzdelanie, na vedu ako takú. Obava z nepochopenosti doktríny sa postupne pohybuje k prevažujúcemu záujmu o žiaka a jeho náboženskú zrelosť.

Grafická schéma tvorby vyučovacieho procesu N / NV:¹⁰

Objekt	Analýza	Edukácia	Disciplína
Náboženstvo * prirodzenosť * zjavenie	Veda * historicita/ tradícia * teológia * pedagogika	Škola * ciele * obsah * metóda	N / NV * viera / kultúra * pedagogika * didaktika

Na základe grafickej schémy si môžeme rozdeliť na drobné postavenie N / NV v škole. Objektom záujmu je religijné vzdelávanie, ktoré vychádza z dvoch rovín – prirodzenej a zjavenej. To poukazuje na existenčné otázky nevyhnutné pre odpovede žiakov, ktoré sú zakorenené v existencii jednotlivca.

Ako školská disciplína predpokladá získavanie vedomostí z viacerých strán a rozvíja ich – čo je analýza. Výchovná forma musí byť vložená do náboženskej tradície, ktorá cez teologické poznanie dáva odpovede alebo spôsoby vypracovania. Edukácia potrebuje prechádzať procesmi postupného osvojovania si nielen vedomostí ako takých, ale aj výchovným procesom od detstva až po dospelosť.

Spôsoby edukácie ako takej sú stále vo vývoji. Ďalej sa skúmajú, a nielen, náboženské vedy z rôznych uhlov pohľadu, kde sa preferujú jednotlivé ciele, obsahy, metódy. Poskytujú tak mimoriadne inovatívny prínos na vzdelávacie procesy.

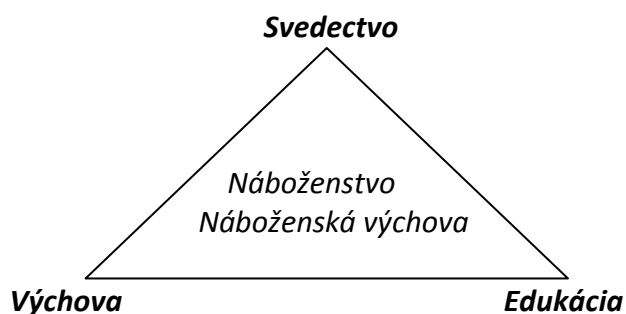
Disciplína N / NV predstavuje výnimočne bohatý prínos v zmysle ľudskej skúsenosti. V národnom kontexte zostáva katolícka tradícia základnou maticou, ktorá preniká najvýznamnejšími kultúrnymi prejavmi od umenia cez hudbu, literatúru, k filozofickej reflexii: skrátka, duchu, ktorý potvrdzuje naše národné vlastníctvo. Nakoľko dejiny a kultúra nášho národa,

¹⁰ Zelindo Trenti, Manuale dell'Insegnante di Religione, Elledici, Torino, 2004, str. 96.

ako aj celej Európy, stoja na kresťanskom základe, položenom svätým Cyrilom a Metodom, je samozrejmosťou toto duchovné bohatstvo poznávať a rozvíjať súčasne so zdokonaľovaním sa v ďalších oblastiach spoločenského i osobného života.

Náboženstvo / Náboženská výchova je výchovno-vzdelávacím predmetom, a teda je možné, ba žiaduce vyžadovať od žiakov aj primerané vedomosti. Pri napĺňaní vedomostných a výchovných cieľov treba dbať, aby obidve stránky boli primerane vyvážené a do výučby zapájané aj zážitkové formy pre lepšie chápanie učiva.

Graficky je možné predstaviť si N /NV podľa nasledujúcej schémy:

Ak sa hovorí o odovzdávaní viery myslí sa /alebo by sa malo myslieť/ aj na konkrétnu skúsenosť. Hovoriac o skúsenosti sa zobrazuje skutočná realita človeka v realite sveta, jeho úspechy, jeho úlohy, tiež jeho kľúčové otázky a hľadanie zmyslu života. Nemyslí sa predovšetkým na konkrétne poznanie nadobudnuté jedincom na ceste k skúsenosti.

Pozerajúc na skúsenosť je prvoradé dlhé uskutočňovanie vyučovania vo viere¹¹, v ktorom samotná skúsenosť je miestom začiatku a samozrejme základom získavania vedomostí. V takomto postoji sa nachádzajú rôzne formy vyučovania, katechézy a evanjelizačných aktivít medzi mladými.

Po druhé, téma sa dotýka skúsenosti faktu, ktorá medzi obsahom a úlohami vyučovania náboženstva v školách, vedie k mnohým témam v pohľade človeka. Skúsenosť sa stáva časťou kresťanských úloh, jej obsahom.

Diskusia:

2. prednáška: Výzvy pre novú tvorbu – otázky a odpovede

Úvodom do novej témy kontexte v vyučovania skúsime použiť príklad:

Náboženstvo funguje ako telegraf – jednosmerne. Ak niekto posiela správu z jednej strany, na opačnej strane túto správu musí niekto iný prijať, aby mohol reagovať odpoveďou. Podobne je to s vysielacami, ak jeden hovorí, druhý nemôže okamžite reagovať, lebo ho na druhej strane nie je počuť. Rieši vždy len jednu situáciu v kontexte vyučovania, rieši vedo-

¹¹ Je dôležité poznamenať, že dlhodobé vyučovanie je v prvom rade spôsob odovzdávania viery, hodnôt, nadobudnutých jednak od rodičov, priateľov a spoločenstva, v ktorom sa vyučovaný nachádza.

mosti dané študijným programom. Je to vlastne religionistika vložená do vedomostnej roviny edukácie.

Naopak Náboženská výchova sa prejavuje ako wifi – ak ho zapneme, jeho vlny sú všade okolo. Snaží sa preniknúť všetko, je všade. Je možná komunikácia akýmkoľvek smerom, aj prípadným „skákaním do reči.“ Preniká do spôsobu života vychovávaného a sprevádza ho. V prvom rade ide o premenu žiaka ohlásením „dobrej zvesti“, skúsenosťou a následne prijatím a osvojením si vedomostí.

Komunikácia oboma spôsobmi je vedomým alebo nevedomým odovzdávaním informácií, je interakciou, niečím, čo hýbe osobnosťou človeka. Avšak, každá iným spôsobom.

Myšlienka školskej formácie musí jednoznačne vstúpiť do prípravy teórie osnovy, ktorá bude zahŕňať dôležité „vlnenia“ pre súčasnosť. Curriculum má za úlohu vidieť a ponúknuť formáciu, resp. prípravu žiaka na určitý stupeň zrelosti, tak vedomostnej ako aj ľudskej. Konkrétny žiak je pripravovaný poznávať a chápať život vo viere. Potrebuje sa naučiť odkrývať vlastnú identitu, identitu človeka, ktorý žije s Bohom.

Nestačí len byť príjemcom len „telegrafického“ signálu s „vynútenou“ odpoveďou. Potrebuje začať vnímať svoj život ako súčasť Božieho plánu v radosti.

Aby sme neostali len v rovine jednosmernej, náboženstvo potrebuje stáť na štyroch pilieroch: učenie a poznanie, učenie a konanie, učenie a spoločné žitie, učenie a bytie.¹²

* **Učenie a poznanie** spojené s dostatočne širokým a hlbokým poznávaním napriek menšiemu rozsahu matérie. Toto samozrejme znamená aj „učenie a učenie“ v spôsobe prijať prospech z celoživotného vzdelávania. Znamená dobrovoľné prijímanie vedomostí a skúseností od iných.

* **Učenie a konanie**, aby žiaci získavali nielen zručnosť, ale aj vo väčšej miere schopnosť zaoberať sa rôznymi situáciami v ich životoch. To tiež znamená učiť sa a pracovať na sebe v situáciách, ktoré môžu byť špecifické pre národnú alebo aj lokálnu identitu¹³. Sú tie, ktoré zahŕňajú štúdium a prácu v ich vzájomnom prelínaní.

* **Učenie a spoločné žitie**, rozvíjanie chápania tých druhých a zhodnotenie vzájomnej závislosti, realizácia spoločných projektov a učenie sa riešiť konflikty v duchu rešpektovania hodnôt tých druhých a vzájomného porozumenia.

* **Učenie a bytie**, rozvíjanie vlastnej osobnosti tak, aby bol schopný konať a rásť sám v zodpovednosti a posudzovaní dobra a zla. V takomto pohľade, výučba a výchova nesmie

¹² Porov. Zelindo Trenti, *Pastorale scolastica*, Roma, UPS, 2004, str. 5 - 10.

¹³ Tento pohľad je dôležitý pre náboženskú príslušnosť ku Gréckokatolíckej cirkvi.

zanedbať akýkoľvek aspekt hodnoty osobnosti: pamäť, uvažovanie, estetickosť, fyzickú schopnosť, komunikáciu...

To všetko je potrebné vložiť do svetla Evanjelia, ktoré ponúka nevyčerpatelný zdroj inšpirácie a spôsobov konania. V podstate každý pilier stojí na základe Evanjeliových právd.

Ako inšpirovať...? Čo je najvhodnejšie...?

Hodiny N / NV majú svoje metodiky, učebnice, pracovné listy. Napriek tomu mnohí učitelia nie sú spokojní s výsledkami svojej práce. Námaha nie je odmenená. Čo alebo kto je na vine...?

Metódou vyučovania označujeme vedome zvolené a vykonané kroky v konkrétnom učebnom alebo výchovnom procese. Metóda si vynucuje rešpektovanie priamo určených činiteľov, ktoré ovplyvňujú proces výučby. Toto vynútenie je na osoh pre rovnaký rast jednotlivcov vstupujúcich do edukačného programu na rôznych miestach a školách. Dobré ciele, dobrá obsahová stránka môžu byť hodnotené vynikajúco, ale len do tej miery, pokiaľ ich žiak prijal za vlastné. Ostáva otvorená otázka, či sme našli takú metódu, ktorá by aj v školskej edukácii bola prijatá študentmi a učiteľmi v potrebnej miere poznania a výchovy. Alebo, či nájdeme taký súhrn metód, ktorý posunie vyučovanie náboženstva kamsi dopredu...?

Na druhej strane **vyučovacie zásady** sú požiadavky, ktoré v súlade s cieľmi a metódami výchovno-vzdelávacieho procesu určujú jeho charakter. Nakoľko centrom nášho záujmu je náboženstvo, je dôležité použiť „Katechetické zásady“.

* Náboženstvo nie je len **vyučovaním vieroučných právd**, ktoré bude žiak vedieť reprodukovať, ale **permanentným vedením k viere** a naopak. Je to súbor dvoch na seba nadväzujúcich spôsobov. To je príležitosť na spontánnu modlitbu, používanie Božieho slova, rozprávanie v zrozumiteľných pojmoch, jazykom dnešného človeka, v správnej a korektnej interpretácii. V neposlednom rade žiak potrebuje zažiť prijatie a záujem zo strany učiteľa, ktorý ho chápe a rozumie mu.

* **Aktivita** spôsobuje dialóg, myslenie, vyjadrovanie, toleranciu... zapájanie do vyučovacieho procesu hry, kresby, rozhovory, písomné úlohy...

* **Názornosť a konkrétnosť** sa využíva viac v nižších ročníkoch na obrázkoch v pracovných zošitoch či na plagátoch. V starších ročníkoch sa viac osvedčuje motorickosť, kreslenie na väčších plátnach, stenách, vidieť, zažiť, chodiť - pozornosť študentov sa počas vyučovacej hodiny zlepšuje.

* **Sústavnosť** je snaha podávať žiakom ucelený pohľad na pravdy viery v ich vekovej hranici podľa možností ich chápania, v rovine vedomostnej aj v rovine výchovnej a následného po-

súvania hraníc poznania a zažívania /v zmysle cieľov vyučovacej hodiny, kognitívny, afektívny, psychomotorický.../

* **Trvanlivosť** je osvojenie a prijatie radostnej zvesti z narodenia, smrti, zmŕtvychvstania Ježiša. Osvojenie si pojmov vychádzajúcich z viery. Prijatie a ponuka priateľstva s Bohom a jeho priateľmi /veriacimi/.

Kritika sa nesie aj na plecía vyučujúcich náboženstva. Popri formácii učiteľov je nutné upozorniť, že nie každý z nich dokáže „všetko“ alebo aspoň tak „dobro.“ Každý má svoju silnú i slabšiu stránku. Čo sa týka metód, zásad, mnohému sa učiteľ vie naučiť a viesť výučbu lepšie ako kolegovia, hoc aj sprvu krvopotne. Napriek tomu každý má svoje hranice a limity. Samotná spiritualita učiteľa náboženstva je hybnou silou podávať vedomosti žiakom. Je nevyhnutné, aby sám učiteľ náboženstva bol v prvom rade „učenikom“, lebo jeho svedectvo je opornou silou, akousi vnútornou metódou, ktorú odovzdáva.

Modely NV:

Cirkevný alebo prísne určený sa javí nepoužiteľným v prostredí školského zariadenia na základe potreby poznania všeobecných znalostí daných cirkevných a náboženských pravidiel /desatoro, sviatky, morálne zásady, Biblia.../ - pohľad teologický, psychologický, školský.

Necirkevný, centralizovaný len do tzv. prirodzenej náboženskosti alebo zameraný na tzv. náboženskú antropológiu bez konkrétneho poukázania na dobrá cirkvi, historický prínos alebo kultúrny progres naprieč dejinami ľudstva / - pohľad ateistický, antropologický.

Informatívny, v ktorom cez prírodu a prírodné zákony je redukovaný rebríček hodnôt spoločnosti. Vovádza do informovanosti o daných skutočnostiach z pohľadu všeobecne uznávanej slobody človeka (vidieť, počuť, cítiť, hmatať, vyskúšať... / - pohľad vedecký, školský.

Historicko- skúsenostný vovádza do spôsobu oboznamovania skutočností len na základe už prežitých foriem a modelov historicky prežitých situácií. Cirkev ako nositeľka učnosti, kultúrnosti / - pohľad historický, kultúrny, etický.

Medzipredmetový zamedzuje autonómnosť disciplíny. Nevyhnutnosť čistej formy daného vyučovacieho procesu. Je postavený ako doplnok iných vyučovacích predmetov / - pohľad vedecký, školský.¹⁴

Záver:

Predmet výchovy je dieťa, žiak...

Výchova, vyučovanie musí:

¹⁴ Porov. Joseph Gevaert, Dizionario di Catechetica, Elledici, Torino, 1987, str. 355-357.

- štúdium je organické /vzájomne späté/, systematické zo strany žiaka aj učiteľa;
- podstata vyučovania je predmet vzdelávania a jeho vzťah k vyučovanému;
- podporujúce veľkosť komunity, cirkvi, jej existencie a života s ňou;
- poznatky a prežívanie kresťanskej perspektívy v komunite nielen školskej /triednej/, ale aj farskej, vekovej, záujmovej...;
- etický a morálny rozmer, dospievanie vo viere;
- viditeľné a poznané aj iné vyučovacie procesy.

Metodologický aspekt:

- bunkový systém vyučovania;
- zjednodušenie práce detí na ich výchove, situačné motivácie;
- poukazovať na identitu gréckokatolíka nielen názvoslovím;
- objektívne kritériá hodnotenia – nielen katechetický ale aj kerygmatický;
- kontinuita ročníka na ročník.

Vízia:

Pretvoriť, podľa možností, nové curriculum pre vyučovanie NV.

Na základe už poznaného prichádza potreba zdola pretvoriť súčasný špirálový spôsob na bunkový, zameraný na konkrétne situácie a modely. Dôvodom rozhodnutia je lepšie vstúpiť do učebného procesu poznania náboženských zásad. Výchovný rozmer prepojiť s poznávacím, čím sa docieli – poznávam – chcem – prijímam.

Zároveň do vyučovacieho procesu je nutné vložiť kerygmatickú časť - ohlásenie dobrej zvesti, ktorá je hybnou silou evanjelizácie.